

Høring om forskriftsregler om behandling av sikkerhetssaker

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 16. september 2013 om forskriftsendringer knyttet til behandling av sikkerhetssaker, med frist 14. oktober 2013. Nedenfor følger UDIs merknader til de foreslåtte endringene.

Punkt 2 Forskriftsbestemmelser om forvaltningsbehandlingen

2.1 Endringer i gjeldende bestemmelser

UDI har ingen merknader til de foreslåtte endringene i gjeldende bestemmelser i utlendingsforskriften.

2.2 Nye bestemmelser

2.2.1 Hjemmel for å avslå oppholdstillatelse med grunnlag i eksportkontrollloven § 1 første og annet ledd

Departementet uttaler i høringsnotatet at det ikke bør være nødvendig å vurdere om utenrikspolitiske hensyn eller grunnleggende nasjonale interesser gjør seg gjeldende i hver enkelt sak, men at opphold bør kunne nektes gjennom en direkte henvisning til eksportkontrollloven. UDI mener det er positivt at dette tydeliggjøres i utlendingsforskriften. Vi støtter derfor forslaget til ny § 6-35.

Bestemmelsen i § 6-35 er avgrenset til å gjelde oppholdstillatelser i medhold av forskriftens kapittel 6 (oppholdstillatelse i forbindelse med arbeid og studier mv.), samt tillatelser som nevnt i forskriftens § 1-11 (arbeid på faste innsretninger). Vi foreslår at anvendelsesområdet utvides til også å omfatte tillatelser i medhold av forskriftens kapittel 3 (visum). Departementet bør også vurdere om de samme hensyn kan gjøre seg gjeldende i andre sakstyper på oppholdsfeltet.

UDI har merket seg at de alminnelige saksbehandlingsreglene, supplert med eventuelle særskilte retningslinjer og rutiner, skal gjelde ved behandling av sak etter forskriftens § 6-35, slik at UNE vil være klageinstans over UDIs vedtak. UDI har videre merket seg at departementet vil vurdere behovet for særskilte retningslinjer, i samarbeid med Utenriksdepartementet og berørte etater. Vi mener det vil være hensiktsmessig at det utarbeides særskilte retningslinjer for disse sakene.

Hva gjelder § 6-35 kan vi ikke se at bestemmelsen er omtalt i høringsbrevets punkt 4 om ikrafttredelse og overgangsbestemmelser. Det fremgår her, jf forslag til ny § 19A-12, at utlendingsloven kapittel 14 skal gjelde for saker som er verserende den dato endringene trer i kraft. Den nye bestemmelsen i forskriften § 6-35 er ikke omfattet av dette. Hvordan verserende saker knyttet til eksportkontrollregelverket skal håndteres er dermed uklart.

2.2.3 Vedtaksmyndighet mv. (utlendingsloven § 127)

Det følger av bestemmelsen i § 19A-3 at det som utgangspunkt ikke gjelder et krav om samtykke ved søknad om fornyelse av tillatelse som er innvilget i medhold av lovens § 127 fjerde ledd. Dette gjelder likevel ikke dersom annet er fastsatt i det tidligere samtykket eller andre omstendigheter tilsier at saken bør forelegges departementet for samtykke. UDI bemerker at politiet, med visse unntak, er gitt myndighet til å innvilge søknad om fornyelse av oppholdstillatelse i tilfeller hvor det ikke er tvil om at vilkårene er oppfylt, jf forskriften § 13-2 og UDIs rundskriv 2010-089. I tilfeller som nevnt i § 19A-3 bør politiet oversende saken til UDI.

Forskriftsforslagets § 19A-4 oppstiller visse krav til de uttalelser som PST og UD utarbeider i forbindelse med sak etter lovens kapittel 14. Det fremgår av høringsbrevet at det er viktig at uttalelsene, med de begrensninger som følger av behovet for konfidensialitet, er utformet og begrunnet slik at UDI er best mulig i stand til å sikre at alle sider av saken får en forsvarlig og helhetlig behandling. UDI vil understreke betydningen av dette og støtter forslaget til ny § 19A-4. Vi har samtidig merket oss at hvor utførlig begrunnelse som skal gis må vurderes i den enkelte sak, særlig sett hen til behovet for konfidensialitet.

Punkt 3 Forskriftsbestemmelser om domstolsbehandlingen

UDI har ingen særskilte merknader til forskriftsbestemmelsene som gjelder domstolsbehandlingen.

Punkt 4 Forskriftsbestemmelser om ikrafttredelse og overgangsregler

Det fremgår av høringsnotatet at det både i en overgangsfase og senere kan forekomme at en sikkerhetssak «oppstår» i UNE og at det i slike tilfeller vil

være flere alternative fremgangsmåter. UDI er enig i at en sak kan endre karakter til å bli en sikkerhetssak mens den er til behandling i UNE og at det da kan være flere aktuelle løp for den videre saksgangen.

Et av alternativene som nevnes i høringsnotatet er at «*UNE kan behandle saken etter regelverket for sikkerhetssaker (departementet kan for øvrig instruere UNE om å behandle saken, men ikke om den materielle avgjørelsen)*». Departementet bemerker imidlertid at dette bare er aktuelt dersom grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn kan vektlegges uten at det blir tale om en «ny sak».

UDI stiller spørsmål ved om dette alternativet vil være i samsvar med systematikken i lovens kapittel 14, der det legges opp til at saken avgjøres av UDI eller departementet i første instans, med departementet som klageinstans når UDI har fattet vedtak i saken. UNEs rolle i den nye prosessordningen heller ikke er nærmere omtalt i Prop. L 141 (2012-2013). Bestemmelsen i § 127 annet ledd om vektlegging av vurdering fra PST eller UD om henholdsvis grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn retter seg kun mot UDI.

UDI mener det er viktig med en tydelig oppgave- og ansvarsdeling mellom de ulike aktørene når det nå etableres nye løp for behandlingen av sikkerhetssakene. I den forbindelse må det avklares hvorvidt UNE skal treffe vedtak etter lovens kapittel 14 og i hvilke tilfeller dette i så fall vil være aktuelt.

UDI har merket seg at departementet mener det er svært viktig at de vedtatte lovendringene og de foreslåtte forskriftsreglene kan tre i kraft så snart som mulig. Da det vil være behov for å foreta enkelte systemtilpasninger som følge av lov- og forskriftsendringene vil vi anmode departementet om å ha en tett dialog med UDI før planlagt ikraftsettelse av endringene.

Med hilsen

Frode Mortensen
ass.avdelingsdirektør

Marius Mølmen Moen
underdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronisk.
